

Guia sobre el Treball de recerca
Documento associat al Manual d'Instruccions del Treball Fi de Grau

1. Introducció

Tal com s'indica en el Manual d'Instruccions del Treball Fi de Grau (TFG), una de les modalitats del TFG consisteix en la realització d'un Treball de recerca. Existeixen, al seu torn, dues opcions per a la realització del Treball de recerca: a) realitzar una recerca empírica dimensionada d'acord amb els crèdits del TFG; i b) realitzar una revisió de la literatura sobre un tema amb l'objectiu de determinar el “estat de la qüestió”, que podria orientar-se a identificar l'evidència empírica disponible sobre aquesta qüestió per fonamentar la pràctica professional i adquirir competències que permetin fonamentar intervencions futures. En aquesta guia s'indiquen qüestions bàsiques per al desenvolupament de continguts, apartats i extensió. És útil per a aquells/es estudiants i professors/es involucrats/des en el Treball de finalització de Grau en la modalitat de Treball de recerca. Aquells/es que vagin a realitzar/avaluar un Estudi de Casos, han d'acudir a una altra guia específica que tracta sobre Estudis de Casos. Els criteris d'avaluació es detallen en un altre document independent.

2. Aspectes formals

A continuació es presenta informació genèrica sobre la presentació dels Treballs de recerca, amb independència de l'opció escollida (Recerca Empírica o Revisió de la Literatura)

- L'enquadernació pot ser tipus rústic o “gusanillo” recollint totes les fulles del treball i ha d'assegurar que, en el suport exterior del treball (sense necessitat d'obrir solapes), pugui llegir-se el nom de l'estudiant, el del tutor o tutors, la titulació, el títol del treball i la data de presentació.
- La portada ha d'incloure el nom de l'estudiant, el del tutor o tutors, la titulació, el títol del treball i la data de presentació
- El treball inclourà un índex després de la portada. En ell s'ha d'indicar els nombres de pàgina dels apartats que es llisten. El treball ha d'estar paginat.
- L'extensió recomanada és d'entre 6.000 i 8000 paraules, sense comptabilitzar referències bibliogràfiques ni annexos. Això suposa aproximadament entre 20 i 30 folis a una cara amb interlineat d'1,5 punts, tipus de font Times New Roman i una grandària de font de 12 punts.

- El format de les cites. Un resum de les instruccions per citar i elaborar les referències pot trobar-se en l'Annex 1 “Com citar” d'aquesta guia. En aquesta guia també es donen indicacions per evitar el plagi.

3. Opció 1: Una investigació empírica

El/l'estudiant pot realitzar una recerca empírica, descriptiva, de camp o experimental. També pot ser de naturalesa quantitativa o qualitativa (o una integració d'ambdues metodologies). Inclouria els següents apartats:

1) *Resum*: (màxim 200 paraules). En aquest apartat s'exposarà de forma breu el marc teòric des del qual es parteix, els objectius que es persegueixen (o qüestió o problema) amb el treball de recerca, les preguntes, objectius o hipòtesis que es plantegen, el mètode de recerca que s'utilitzarà i els resultats observats.

2) *Introducció*: (màxim 1500 paraules). Aquest apartat ha de mostrar que l'estudiant coneix el camp teòric en el qual se situa el tema de recerca proposat. Per tant, aquí s'exposarà el marc teòric del que es parteix per plantejar el projecte de recerca i es plantejarà explícitament quin seria l'aportació del treball en aquest camp teòric. Aquesta introducció ha de derivar d'una revisió bibliogràfica relativament extensa i actualitzada, en la qual l'estudiant usarà les bases de dades que la Universitat posa a la seua disposició. En l'última part d'aquest apartat ha d'especificar-se clarament el/els objectiu/s, i si escau hipòtesi, que es pretenen abordar en el treball.

3) *Mètode*: (màxim 3000 paraules). En aquest apartat s'exposarà de forma detallada el mètode que s'ha usat per aconseguir els objectius i, si escau, posar a prova les hipòtesis plantejades, ja sigui quantitatiu, qualitatiu o una integració de tots dos. L'estudiant ha de mostrar que coneix el mètode de recerca que planteja per desenvolupar el seu estudi i que sap quins són els seus criteris de validesa i fiabilitat. El desenvolupament d'aquest apartat dependrà del tipus d'estudi que es plantegi en el treball de recerca. Aquest apartat constarà dels següents sub-apartats:

a. *Participants*: Aquí s'exposarà de forma detallada la mostra, grups o contextos que s'han usat per realitzar la recerca plantejada. En els estudis quantitius s'han d'explicitar els criteris de selecció dels participants (mostra). En els estudis

qualitatius, depenent de la metodologia a seguir, s'especificarà la forma d'entrar en contacte amb les persones, grups o organitzacions participants en l'estudi i es descriuran detalladament les característiques rellevants per a l'estudi. En aquest apartat, és especialment important especificar, arribat el cas, que s'han seguit les directrius ètiques i legals vigents quant a recerca amb éssers humans i protecció de dades personals. Un resum d'aquestes directrius es troba en l'Annex 2 (“Directrius ètiques”) al final d'aquest mateix document. Quan es tracti de recerca amb animals, si és el cas, se seguirà la normativa vigent sobre aquest tema.

b. *Procediment*: Aquí es descriurà amb tot detall els passos que s'han seguit per aconseguir els objectius i, si escau, per posar a prova les hipòtesis plantejades o per recollir les dades necessàries que donin resposta a les preguntes de recerca o qüestions. En un apartat del procediment s'especificarà, si escau, el tractament experimental aplicat als participants. A un altre apartat del procediment, si és el cas, s'especificaran les variables considerades i el seu mesurament, incloent les fonts bibliogràfiques necessàries per la seva comprovació.

c. *Anàlisi*: En aquest apartat s'especificaran les tècniques de processament de dades que s'han usat per respondre a les qüestions o a les hipòtesis o objectius plantejats. Aquestes tècniques seran procediments estadístics en el cas d'estudis quantitius, o altres formes d'anàlisi en el cas dels estudis qualitius. L'estudiant ha de mostrar açí que coneix les tècniques en qüestió i sap obtindre informació a partir de la seua aplicació. Arribat el cas, s'especificarà el programari estadístic empleat.

4) *Resultats* (màxim 2500 paraules, excloses taules i gràfiques). En aquest apartat han de constatar-se clarament els principals resultats oposats, especificant, quan sigui el cas, cada resultat amb l'estadístic de contrast, els graus de llibertat i la probabilitat entre parèntesi. Poden establir-se apartats per organitzar els resultats procedents de diferents tipus mesuraments. Els resultats més rellevants i els resultats descriptius han de reflectir-se, en la mesura del possible, en taules i figures. Les taules i figures han d'estar numerades i amb un enunciat que especifiqui clara i breument el contingut. També han d'estar correctament situades en el text, on es farà referència a elles com a part de l'enunciat o entri parèntesi.

5) *Discussió i conclusions*: (màxim 1500 paraules). En aquest apartat es plantejaran les conseqüències que la recerca realitzada té en el camp de coneixement en el qual s'inscriu, les implicacions dels resultats en relació amb el plantejament presentat en la introducció i les seues limitacions. S'inclourà una anàlisi de les implicacions pràctiques del treball i la seua connexió amb les funcions que ha d'exercir un professional de la Psicologia en un àmbit o context delimitat.

6) *Referències*: En aquest últim apartat es presentarà el llistat de tots els estudis citats en el cos del treball. Ha de seguir-se el document “Com citar” en Annex 1.

4. Opció 2: Revisió de la literatura

Amb aquesta segona opció, el/l'estudiant identifica i revisa l'evidència empírica disponible sobre una temàtica. Descriu el “estat de la qüestió” en relació amb aquesta temàtica per fonamentar la pràctica professional i adquirir competències que permetin fonamentar intervencions. Es resumeixen els resultats dels estudis disponibles i acuradament dissenyats existents en la literatura científica sobre la temàtica en qüestió. També es pot emprendre una revisió sistemàtica per identificar llacunes del coneixement actual, per examinar fins a quin punt l'evidència empírica contraduïu o recolza les hipòtesis teòriques, o fins i tot per ajudar en la generació de noves hipòtesis. Compta amb els següents apartats:

1) *Resum*: (màxim 200 paraules) breu resum on es reculli la rellevància de la temàtica, l'objectiu, així com els principals resultats de la revisió sistemàtica.

2) *Introducció*: (màxim 1500 paraules) el/l'estudiant ha de formular i definir la pregunta de revisió. La formulació de la pregunta o preguntes és un pas previ de tota revisió sistemàtica de la literatura les quals han d'estar clarament definides. En aquest apartat ha de descriure's la importància de la temàtica o qüestió per al camp de coneixement i les implicacions pràctiques i per a la funció del psicòleg en un àmbit determinat.

3) *Metodologia*: (màxim 2000 paraules) el/l'estudiant inclourà l'estratègia de recerca

bibliogràfica sistemàtica que identificarà els estudis adequats i que sigui a més fàcilment reproducible. És important detallar la metodologia de recerca bibliogràfica, establint a priori els descriptors a utilitzar, els criteris d'inclusió i exclusió i les estratègies de cerca i la seua extensió. Els recursos de cerca disponibles a través d'Internet facilitaran a l'estudiant aquest treball. Comptarà amb la supervisió del tutor (o tutors) per establir les bases de dades rellevants.

Habitualment, tot aquest procés es realitza en tres fases:

- a) Recerca inicial: Per tenir una aproximació del volum d'informació publicat sobre el tema d'estudi, la seva qualitat (existència o no de revisions sistemàtiques, d'assajos aleatoritzats, etc.), les bases de dades més apropiades i identificar els termes clau a utilitzar en l'estratègia de recerca.
- b) Recerca sistemàtica: Es realitza en totes les bases de dades seleccionades i utilitzant els termes identificats prèviament. Han d'haver-se establert els criteris d'inclusió per determinar què articles seleccionar.
- c) Recerca manual: De la bibliografia inclosa en els articles seleccionats, amb la finalitat de localitzar estudis addicionals.

Una vegada finalitzada la cerca bibliogràfica i identificats els articles rellevants per al tema de la revisió, haurà de procedir-se a una selecció dels mateixos i avaluar si compleixen els criteris d'inclusió i exclusió establerts.

4) *Resultats* (màxim 2500 paraules): és de gran utilitat per a l'extracció de les dades dels estudis seleccionats en la cerca bibliogràfica de la literatura, utilitzar un formulari que ajudi, a l'estudiant, a extreure de forma homogènia tota la informació rellevant i a identificar les similituds i diferències entre els estudis. Una vegada resumits els resultats dels estudis seleccionats, es realitzarà una anàlisi descriptiva de les dades. Aquesta síntesi normalment es realitza en taules en les quals les dades són tabulades, per facilitar la comparació entre els estudis inclosos, així com, l'evidència existent sobre el tema.

5) *Discussió* (màxim 2000 paraules): La discussió haurà de sintetitzar la revisió realitzada i descriure un argument raonat quant a l'estat de la qüestió de la temàtica i les noves preguntes que emergeixen, tant en la recerca com en relació amb el camp pràctic i professional.

6) *Referències bibliogràfiques*: serveixen les mateixes recomanacions que les descrites en la modalitat de recerca empírica. A més, en aquesta modalitat, es recomana haver manejat entre 40-50 cites.